

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1997-1998

24 MAART 1998

**Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van
30 december 1963 betreffende de erken-
ning en de bescherming van de titel van
beroepsjournalist**

(Ingediend door de heer Foret c.s.)

TOELICHTING

De titel van beroepsjournalist wordt geregeld door de wet van 30 december 1963.

Voor het verlenen van die titel stelt de wet vijf voorwaarden, waarvan er twee verband houden met de vereiste burgerzin en drie met materiële feiten. Die voorwaarden worden onderzocht door de erkenningscommissies (een commissie van eerste aanleg en een commissie van beroep). De leden van die commissies worden door de Koning benoemd op paritair voorstel van de Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België (AVBB) en van de Belgische Vereniging van Dagbladuitgevers (BVD).

Door de erkenning heeft de belanghebbende recht op een «kaart van beroepsjournalist» die door de diensten van de eerste minister wordt uitgereikt. In de memorie van toelichting bij de wet van 1963 wordt gesteld dat deze kaart niet mag worden verward met de perskaart, die om politieredenen wordt uitgereikt door het ministerie van Binnenlandse Zaken en die verder tot de bevoegdheid van dat ministerie zal blijven behoren.

De erkenning is dus in zekere zin «de geboorteakte» van de beroepsjournalist (zoals Michel Fromont in juli 1979 stelde in *Journalistes*). De rode kaart waarop het erkenningsnummer vermeld staat en die door de eerste minister is ondertekend, moet nooit

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1997-1998

24 MARS 1998

**Proposition de loi modifiant la loi du
30 décembre 1963 relative à la recon-
naissance et à la protection du titre de
journaliste professionnel**

(Déposée par M. Foret et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

Le titre de journaliste professionnel fait l'objet de la loi du 30 décembre 1963.

Pour l'octroi du titre, cette loi requiert cinq conditions dont deux font référence à des critères de valeur civique et trois à des critères de fait matériel. L'examen des conditions est effectué par les commissions d'agrément (une de première instance, l'autre d'appel). Les membres de ces commissions sont nommés par le Roi sur proposition paritaire de l'Association générale des journalistes professionnels de Belgique (A.G.J.P.B.) et l'Association belge des éditeurs de journaux (A.B.E.I.).

L'agrément donne droit à une «carte de journaliste professionnel» émise par les services du Premier ministre. L'exposé des motifs de la loi de 1963 précise que «toute confusion devra être évitée entre cette carte et le 'laissez-passer' dont la délivrance est actuellement assurée, en fonction de considérations de police, par le ministère de l'Intérieur et restera soumise à l'autorité de ce dernier».

L'agrément est donc en quelque sorte «l'acte de naissance du journaliste professionnel» (Michel Fromont dans *Journalistes*, juillet 1979). La carte rouge portant le numéro d'agrément, signée par le Premier ministre, ne doit jamais être renouvelée.

worden vernieuwd. Door de erkenning heeft men automatisch recht op de persdocumenten (perskaart en insigne kaart) die uitgereikt worden door het ministerie van Binnenlandse Zaken en die om de vijf jaar worden vervangen. Deze vervanging verloopt via de erkenningscommissie.

De wet van 30 december 1963 betreffende de erkenning en de bescherming van de titel van beroepsjournalist moet worden geactualiseerd, zonder evenwel te raken aan de structuur ervan. Dat is het doel van dit wetsvoorstel.

In 1987 al schreven twee leden van de erkenningscommissie in het officiële orgaan van de AVBB dat de wet van 30 december 1963 klaarblijkelijk ambigu was en niet beantwoordde aan de verwachtingen van een pers die constant evolueert, maar dat de leden van de commissie die wet niettemin moesten toepassen zolang zij niet werd gewijzigd.

Dit wetsvoorstel wil de minimumleeftijd voor het verkrijgen van de titel van beroepsjournalist verlagen en ervoor zorgen dat een beroepsjournalist zijn titel niet verliest wanneer hij gebruik maakt van zijn recht om verkozen te worden; ook bij langdurig ziekteverlof of bij al dan niet vervroegde pensionering van een journalist die door de ad hoc-commissie is erkend, mag die titel niet ontnomen worden.

In 1963 is de minimumleeftijd voor het verkrijgen van de titel van beroepsjournalist vastgelegd op het tijdstip van de wettelijke meerderjarigheid, die het beginpunt is van de burgerlijke verantwoordelijkheid. Aangezien de wettelijke meerderjarigheid is verlaagd tot de leeftijd van 18 jaar, moet de minimumleeftijd voor het verkrijgen van de titel van beroepsjournalist ook op die leeftijd worden vastgesteld.

Bovendien mag de uitoefening van het recht van een beroepsjournalist om verkozen te worden niet tot gevolg hebben dat hem die titel wordt ontnomen. De erkenningscommissie gaat er thans van uit dat wie als erkend beroepsjournalist gekozen wordt om een politiek mandaat uit te oefenen (volksvertegenwoordiger, senator, ...), «politiek gedelegeerd» wordt. Zijn titel wordt hem ontnomen en zijn erkenningsnummer wordt geblokkeerd.

Niet alleen berust die «politieke delegatie» op geen enkele juridische grondslag, bovendien gaat dat beleid van de erkenningscommissie in tegen een historische traditie waarin journalisten actief deelnemen aan het politieke leven — als eerste grondwettelijke vrijheid werd immers de persvrijheid aangenomen op initiatief van journalist en lid van de Constituante Devaux met de steun van de andere journalisten die lid waren van de grondwetgevende vergadering. Dat beleid strookt al evenmin met de maatregelen die de

L'agrément donne automatiquement accès aux documents de presse («laissez-passer» et «carton-insigne») émis par le ministère de l'Intérieur lesquels sont renouvelés tous les cinq ans. Ce renouvellement passe par le filtre de la commission d'agrément.

La loi du 30 décembre 1963 relative à la reconnaissance et à la protection du titre de journaliste professionnel doit être remise à jour sans toutefois porter atteinte à son architecture. C'est l'objet de la présente proposition.

Déjà en 1987, dans *Journalistes*, organe officiel de l'A.G.J.P.B., deux membres de la commission d'agrément écrivaient «que la loi du 30 décembre 1963 soit 'ambiguë' ou ne réponde pas aux attentes d'une presse en constante mutation est une évidence, mais jusqu'à modification de la loi, les membres de la commission sont tenus de l'appliquer. Telle qu'elle est!».

La présente proposition porte sur l'abaissement de l'âge minimal pour l'octroi du titre de journaliste professionnel ainsi que sur le maintien de ce titre en cas d'exercice du droit d'éligibilité, de congé de maladie de longue durée, de la mise à la pension ou préemption d'un journaliste agréé par la commission ad hoc.

En 1963, l'âge minimal pour l'octroi du titre de journaliste professionnel a été fixé à l'âge de la majorité légale qui ouvre la voie à la responsabilité civique. L'âge de la majorité légale ayant été fixé à 18 ans, il y a lieu de fixer l'âge minimal de l'octroi du titre de journaliste professionnel à ce même niveau.

Par ailleurs, l'exercice de son droit d'éligibilité par un titulaire du titre de journaliste professionnel ne peut avoir comme conséquence de lui ôter ce titre. La commission d'agrément considère aujourd'hui qu'un titulaire du titre de journaliste professionnel élu à un mandat politique (député, sénateur, ...) se trouve en «délégation politique». Le titre de ce dernier lui est retiré, son numéro d'agrément étant «bloqué».

Outre que la délégation politique ne repose sur aucun fondement juridique, l'attitude de la commission d'agrément va à l'encontre, d'une part, d'une tradition historique qui a vu des journalistes être acteurs de la vie politique — la première liberté constitutionnelle adoptée fut la liberté de presse rédigée par le journaliste-constituant Devaux soutenu par d'autres journalistes-constituants —, d'autre part, de la politique suivie depuis une vingtaine d'années par le législateur en vue d'instaurer le «congé politique»

wetgever de laatste twintig jaar genomen heeft om het «politiek verlof» in te voeren en er daardoor voor te zorgen dat de politieke vertegenwoordiging een betere weerspiegeling is van wat leeft in de maatschappij.

De beroepsjournalist die door de Natie verkozen wordt, mag door zijn gelijken niet worden uitgesloten. Het behoud van zijn titel van beroepsjournalist is verantwoord, ongeacht of hij zijn eerste beroep is blijven uitoefenen dan wel vrijwillig of verplicht politiek verlof heeft genomen.

Bovendien moet ook de beroepsjournalist die wegens ziekte genoopt wordt zijn activiteit gedurende meer dan twee jaar stop te zetten, het recht hebben om de titel van beroepsjournalist te blijven voeren. Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 1963 blijkt overigens dat dit de wens was van de wetgever.

Ten slotte moet ook de beroepsjournalist die op pensioen gesteld wordt of met brugpensioen gaat, het recht hebben om de titel van beroepsjournalist te blijven voeren, hetzij als «actieve gepensioneerde» indien hij binnen de wettelijke grenzen een activiteit blijft uitoefenen, hetzij als «ereberoepsjournalist» in de andere gevallen. Het is immers nogal inhumaan de titel van beroepsjournalist te ontnemen aan een persoon die zijn leven gewijd heeft aan de verdediging van het beroep van journalist en gestalte heeft gegeven aan een beroep dat zeer nauw verbonden is met de essentie van de democratie.

de manière à ce que la représentation politique soit le meilleur reflet de la société dans sa réalité.

Élu par la Nation avec le titre de journaliste professionnel, le mandataire n'a pas à souffrir d'un quelconque ostracisme de ses pairs. Le maintien de son titre de journaliste professionnel se justifie, que le mandataire ait continué d'exercer sa profession initiale ou qu'il ait été en congé politique obligatoire ou volontaire.

Du reste, le porteur du titre de journaliste professionnel qui est amené à cesser d'exercer sa profession par suite de maladie durant plus de deux ans doit également être maintenu dans son droit de porter le titre de journaliste professionnel. Il ressort d'ailleurs des débats parlementaires de 1963 que telle a été la volonté du législateur initial.

Enfin, le journaliste professionnel admis à la retraite ou prépensionné doit pouvoir continuer de porter le titre de journaliste professionnel, en qualité de «retraité actif» s'il continue d'exercer, dans les limites légales, une activité ou en qualité d'«honoraire» dans les autres cas. Il y a, en effet, un aspect quelque peu «inhumain» à retirer le titre de journaliste professionnel à une personne qui a consacré sa vie à la défense et à l'illustration de la profession de journaliste, profession qui participe très intensément à la vie démocratique.

Michel FORET.

* * *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 1, eerste lid, van de wet van 30 december 1963 betreffende de erkenning en de bescherming van de titel van beroepsjournalist wordt gewijzigd als volgt:

a) Het 1° wordt vervangen als volgt: «tenminste 18 jaar oud zijn»;

b) In het 4° worden de woorden «behoudens in de gevallen bedoeld in de artikelen 1bis en 1ter» inge-

PROPOSITION DE LOI

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 1er, alinéa 1er, de la loi du 30 décembre 1963 relative à la reconnaissance et à la protection du titre de journaliste professionnel, sont apportées les modifications suivantes:

a) Le 1° est remplacé par la disposition suivante: «être âgé de 18 ans au moins»;

b) Au 4°, les mots «sauf dans les cas visés aux articles 1^{erbis} et 1^{erter}» sont insérés entre le mot «et» et

voegd tussen het woord «en» en de woorden «ze niet sedert meer dan twee jaar gestaakt hebben».

Art. 3

In dezelfde wet wordt een artikel *1bis*, ingevoegd luidende:

«Art. *1bis*. — Beroepsjournalisten die een politiek mandaat uitoefenen, behouden hun titel van beroepsjournalist ongeacht of zij politiek verlof hebben gekregen of niet; hetzelfde geldt voor de beroepsjournalisten die verlof hebben gekregen wegens ziekte of arbeidsongeschiktheid.»

Art. 4

In dezelfde wet wordt een artikel *1ter*, ingevoegd, luidende:

«Art. *1ter*. — De bepaling van het voorgaande artikel geldt ook voor beroepsjournalisten die al dan niet vervroegd met pensioen zijn gegaan, voor zover zij, als bijberoep en binnen de wettelijke grenzen, een activiteit als bedoeld in artikel 1, 3°, blijven uitoefenen. Doen zij dat niet, dan kunnen de betrokkenen enkel de titel van ereberoepsjournalist voeren.»

Art. 5

In artikel 2 van dezelfde wet worden de woorden «de bij artikel 1 gestelde voorwaarden tot het verlenen van de titel van beroepsjournalist» vervangen door de woorden «de bij de artikelen 1, *1bis*, en *1ter*, gestelde voorwaarden voor het verlenen van de titel van beroepsjournalist of van ereberoepsjournalist».

les mots «ne pas l'avoir cessé depuis plus de deux ans».

Art. 3

Un article *1^{erbis}*, libellé comme suit, est inséré dans la même loi:

«Art. *1^{erbis}*. — Le titre de journaliste professionnel reste acquis aux titulaires qui exercent un mandat politique, qu'ils bénéficient ou non d'un congé politique, ainsi qu'à ceux qui bénéficient d'un congé pour cause de maladie ou d'invalidité.»

Art. 4

Un article *1^{erter}*, libellé comme suit, est inséré dans la même loi:

«Art. *1^{erter}*. — La disposition visée à l'article précédent s'applique également aux titulaires qui bénéficient d'une mise à la retraite anticipée ou non, pour autant qu'ils continuent à exercer à titre accessoire et dans les limites légales, une activité visée à l'article premier, 3°. Dans le cas contraire, l'intéressé sera admis à porter le titre de journaliste professionnel à titre honoraire uniquement.»

Art. 5

À l'article 2 de la même loi, les mots «par l'article premier pour l'octroi du titre de journaliste professionnel», sont remplacés par les mots «par les articles premier, *1^{erbis}*, et *1^{erter}*, pour l'octroi du titre de journaliste professionnel ou de journaliste professionnel honoraire».

Michel FORET.
Philippe MAHOUX.
Frederik ERDMAN.